

Общественото мнение за войната в Украйна

Данни от национално
представително проучване на
нагласите

[10-11-2022]

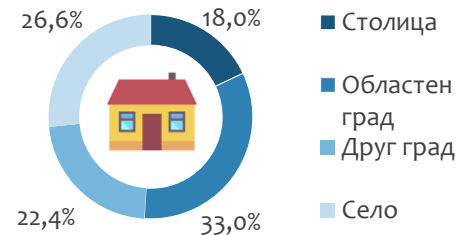
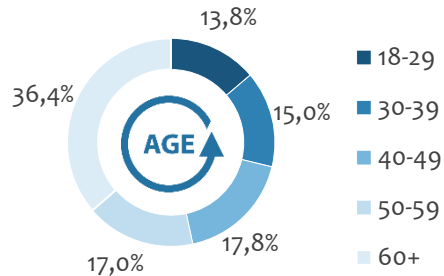
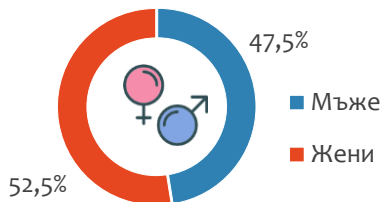
Методология

Интервю по метода лице-в-лице

1004 пълнолетни български граждани, подбрани по пол, възраст и тип населено място:

Доверителен интервал* : $\pm 3,1\%$ при 50% дял

*Максимално възможно отклонение от регистрираните процентни дялове

Период на провеждане: 08.10-28.10.2022 г.

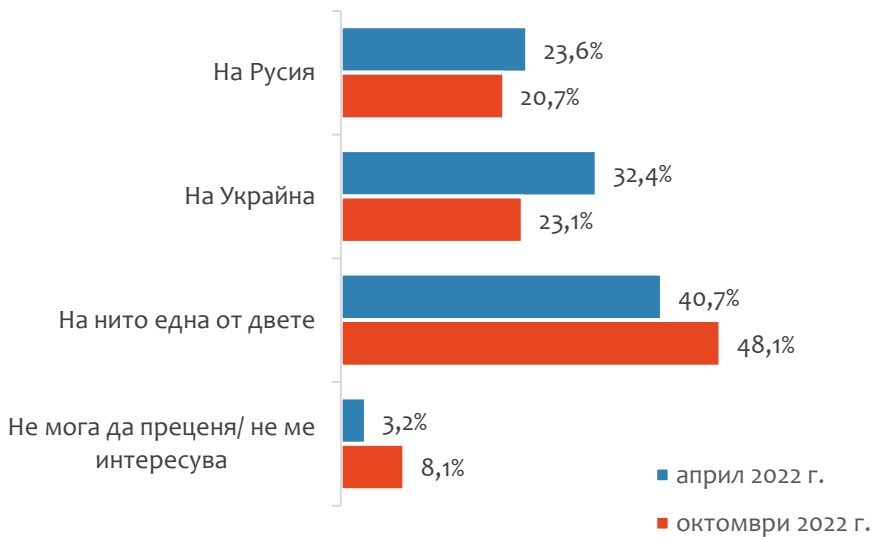
Повечето индикатори са сравними със стойностите, получени в изследване със същия дизайн и обем на извадката, проведено през април месец 2022 г.

Изследването е проведено със собствено финансиране

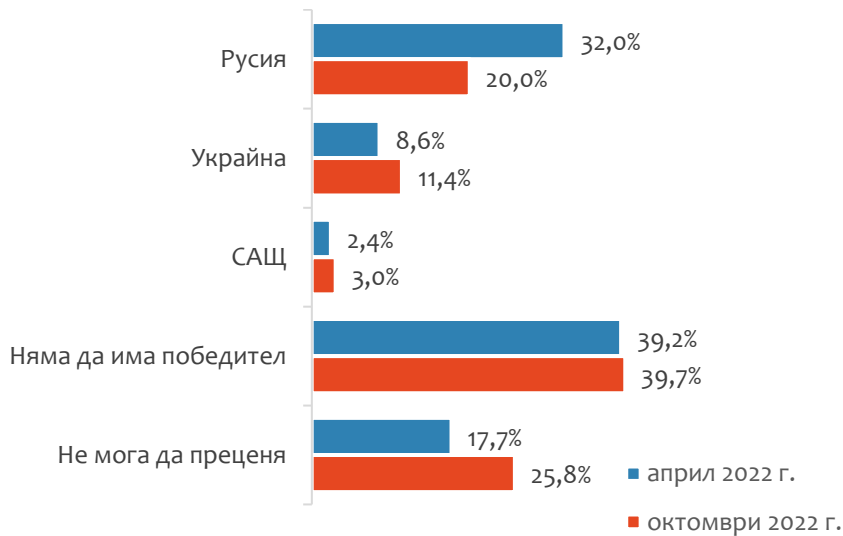
На страната на Русия или на Украйна са вашите симпатии в този конфликт?

- › Симпатиите и към двете страни отчетливо намаляват, в по-голяма степен тези към Украйна и през октомври вече са почти изравнени.
- › За 6 месеца чувствително нарастват дяловете на индиферентните, като каквито се определят 56 на сто от пълнолетните българи.
- › Тези данни показват „свикване“ с войната, тя става част от ежедневието, а хората вече приоритизират други проблеми, основно социални и материални.
- › Над средната е подкрепата за Русия сред мъжете, хората над 50, живеещите на село, нямащите деца, лицата със средно образование и електората на БСП, ДПС и Възраждане.

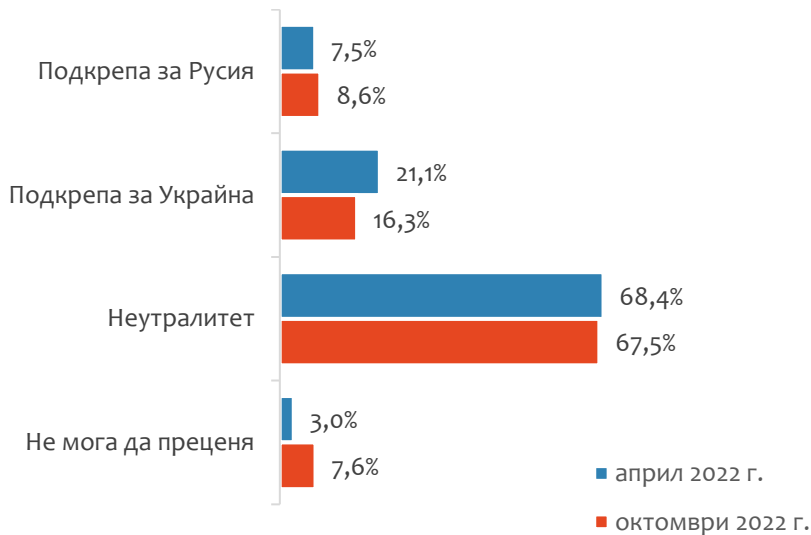
Кой очаквате да бъде победител в конфликта?

- › Актуалната ситуация на фронтовата линия води до намаляване на дела на българите, които виждат Русия като краен победител.
- › Запазва се процентът на хората, според които в конфликта е невъзможно която и да е от страните да постигне успех.
- › И по този индикатор се регистрира увеличение на хората, които се затрудняват в преценките си.
- › Все още на Русия залагат в по-голяма степен всички, освен най-младите и привържениците на ГЕРБ, ПП и ДБ.

Каква според вас трябва да бъде българската позиция в конфликта между Русия и Украйна?

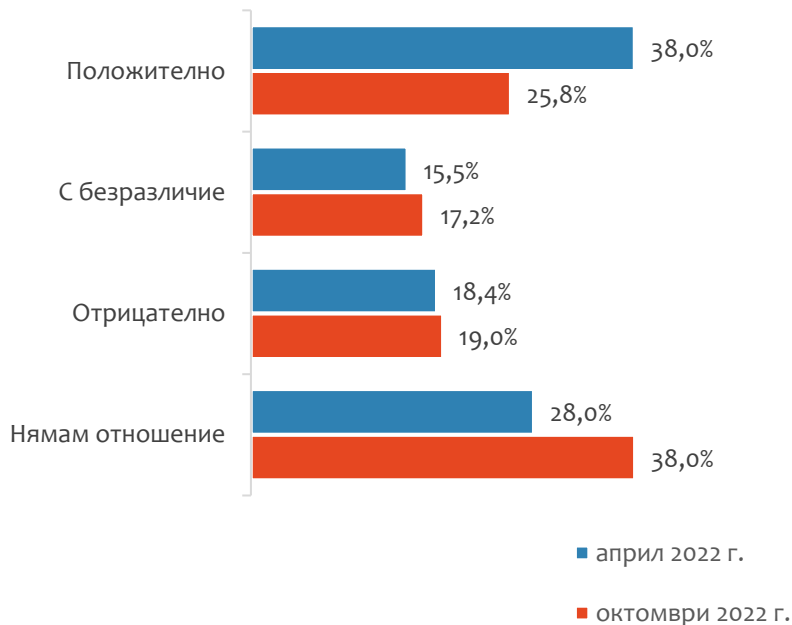
› Нагласата по този въпрос е устойчива във времето. Две трети от българите се обявяват за неутралитет на страната ни както в началото, така и в разгара на войната.

› Тази нагласа се подхранва от много източници – симпатии към Русия и режима на Путин, страхове от глобализация на конфликта, недоверие със способността на българската държава и НАТО да защитят страната ни при агресия.

› Най-малък е дялът на тези, които смятат, че България не трябва да взема страна в София и сред избирателите на ДБ, които желаят подкрепа за Украйна, както и сред електората на социалистите, една четвърт от които биха желали да вземем страната на Русия.

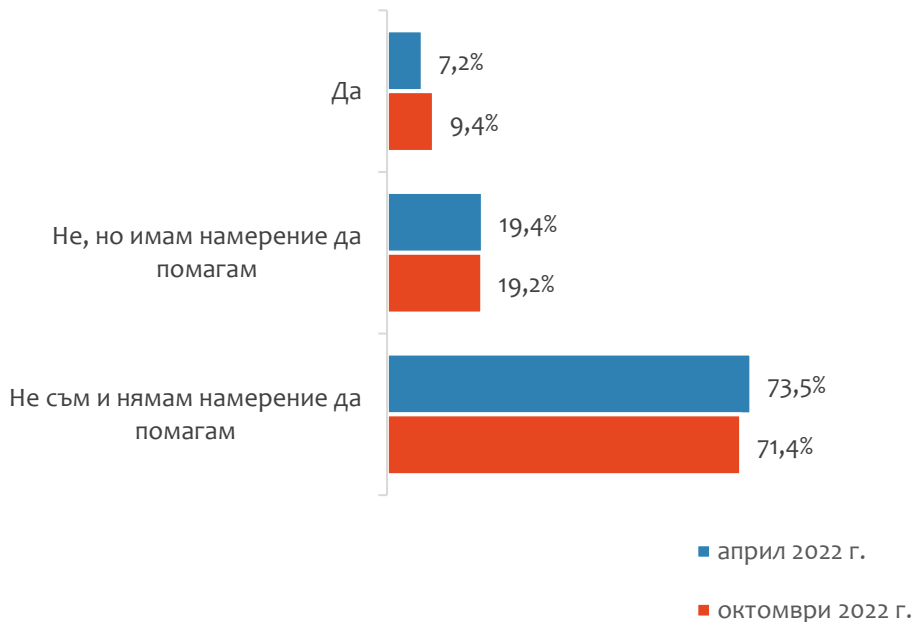
Как гледате на украинските бежанци в България?

- › Делът на симпатизиращите на бежанците намалява с над 12 пункта, за сметка на безразличните.
- › Положително настроени са главно жените, висшистите, хората с деца, столичаните и избирателите на ПП и ДБ.
- › На другия полюс са предимно мъжете, хората без деца, 30-40 годишните, жителите на областните градове, симпатизантите на БСП и на Възраждане.

Помагали ли сте по някакъв начин на украинските бежанци в България или не?

› Устойчив и малък остава делът на хората, които са помагали на украинците.

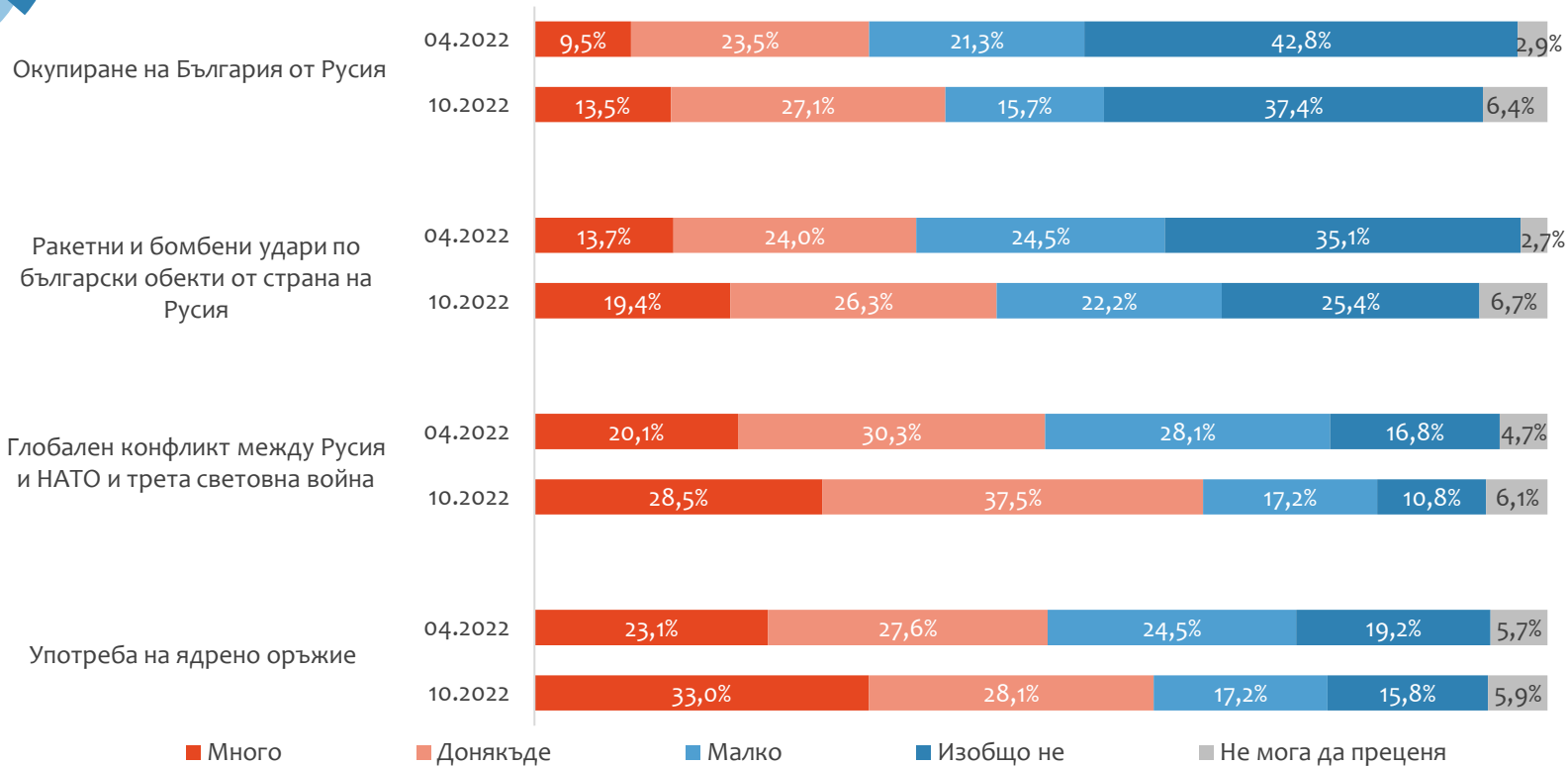
› Данните показват, че потенциалът от една пета, възнамеряващи да помогнат през пролетта, остава практически нереализиран.

› Едва 13 на сто от твърдо подкрепящите Украйна във войната са помагали на бежанците.

› Профилът на оказалите подкрепа на практика съвпада с този на симпатизиращите на украинците – жени, млади, висшисти, жители на големите градове и симпатизанти на ПП и ДБ.

Страхувате ли се от всяка от следните заплахи?

Страхувате ли се от всяка от следните заплахи?

- › На фона на твърденията на политиците и експертите, че страната ни не е пряко заплашена във военно отношение, страховете на българите нарастват значително.
- › Най-малко се увеличава делът на опасяващите се от окупация, а най-значително този на страхуващите се от глобализиране на войната и употреба на ядрено оръжие. На практика около и над три четвърти от населението се опасява в една или друга степен от тези заплахи.
- › Особено тревожни са жените, висшистите, хората между 30 и 40 години, столичаните и избирателите на ПП.
- › Данните показват, че страховете от заплахите, свързани с войната, устойчиво променят всекидневието на най-активните групи и прослойки и вероятно водят до изработването на лични стратегии за реакция при кризи.
- › Страховите нагласи директно подхранват тезата, че България трябва да остане неутрална и ерозират подкрепата за членство в НАТО, с всички произтичащи от това ангажименти по отношение на съюзническата политика и действия.

Как бихте постъпили при удари срещу България или военни действия на българска територия?

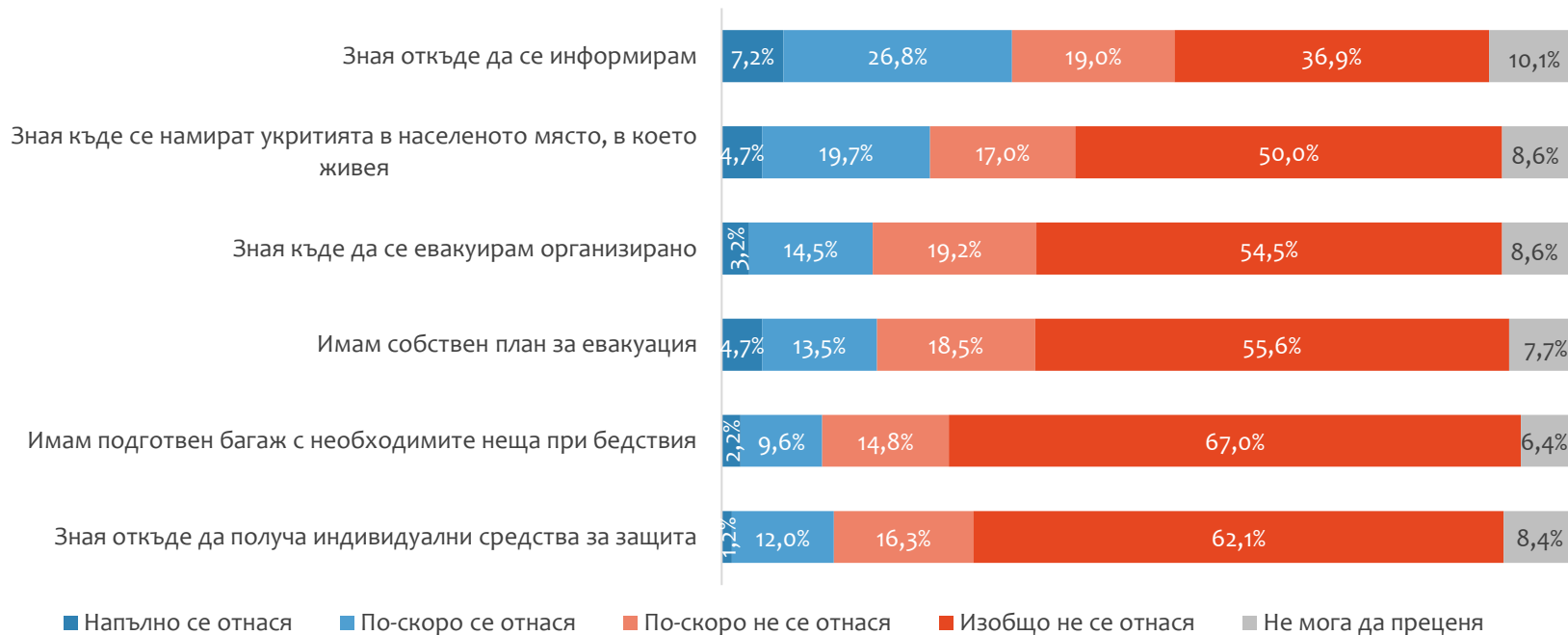
› Нарасналата индиферентност и чувството за безпомощност водят до увеличаване на дела на хората, които няма да предприемат нищо, при засягане на страната ни от конфликта.

› Така мислят преди всичко пенсионерите, хората с ниски доходи, икономически неактивните, лицата без деца, живеещите на село и поддръжниците на БСП, които са по-слабо мобилни и не разполагат със средства.

› Двойно намалява делът на склонните да се включат като доброволци в армията. Вероятно за това косвено допринасят и информацията за хода на мобилизационната кампания в Русия.

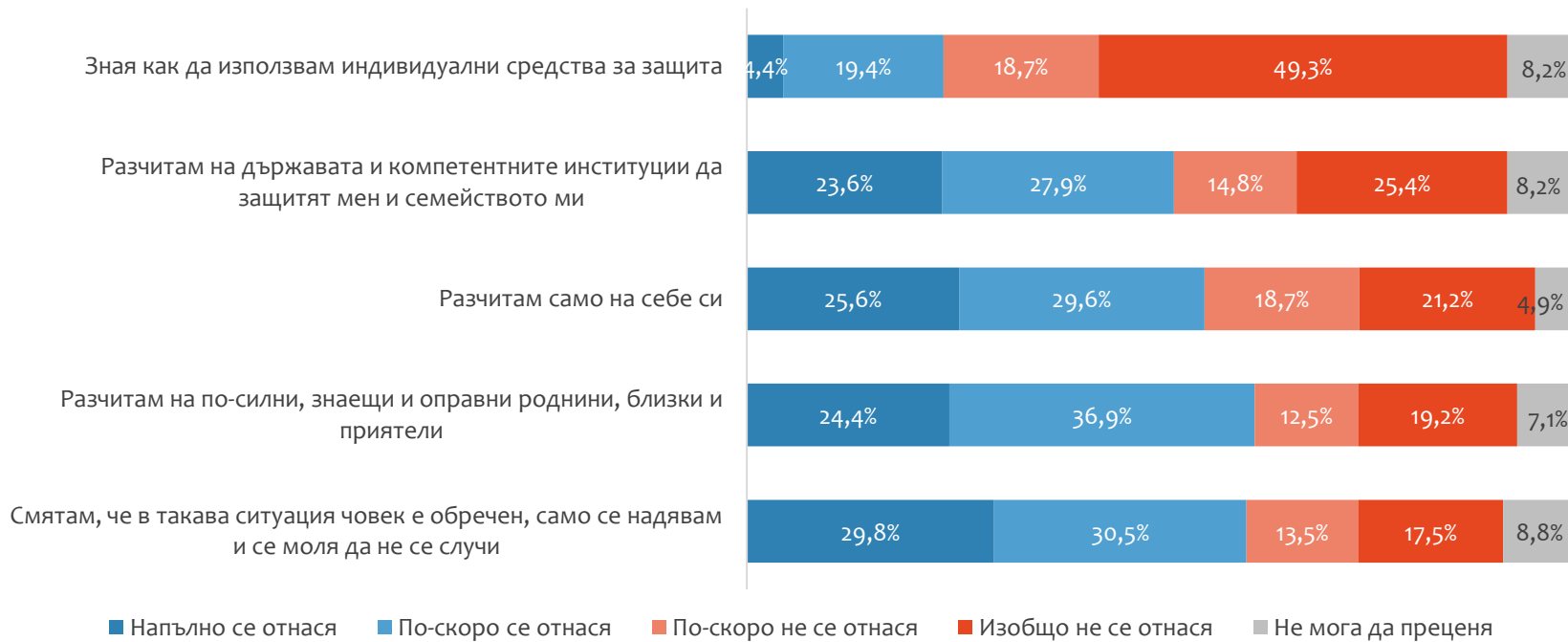

В случай на употреба на ядрено оръжие срещу България, съседна страна или при радиоактивно замърсяване, кои от следните твърдения се отнасят до вас и кои – не?

В случай на употреба на ядрено оръжие срещу България, съседна страна или при радиоактивно замърсяване, кои от следните твърдения се отнасят до вас и кои – не?

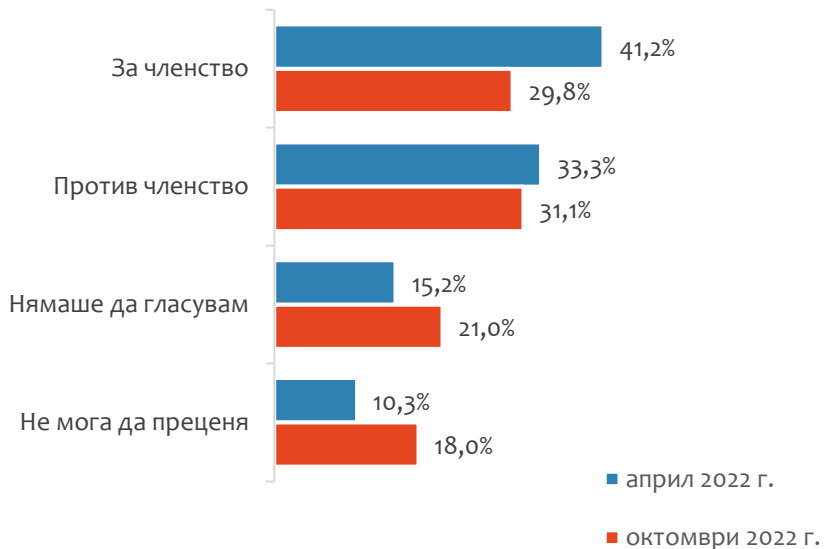

В случай на употреба на ядрено оръжие срещу България, съседна страна или при радиоактивно замърсяване, кои от следните твърдения се отнасят до вас и кои – не?

- › Нивото на информираност за реакция при кризи е на критично ниско равнище. Едва около едно на сто от българите знаят откъде да получат и как да използват индивидуалните средства за защита.
- › Степента на информираност, както и делът на хората, които знаят къде да се евакуират, имат собствен план за евакуация или са подготвили багаж с най-необходимото, е най-висок сред мъжете, висшистите, жителите на големите градове, хората с високи доходи и избирателите на ДБ, Български възход и Възраждане.
- › Очертават се ясни и полярни профили на хората, които разчитат на себе си и на държавата. В собствените си сили вярват двойно над средното мъжете, хората между 50 и 60 години, висшистите, икономически активните, избирателите на ГЕРБ, ПП, БВ и Възраждане.
- › На държавата се осланят хората в пенсионна възраст и с ниски доходи от малките градове, както и подкрепящите Украйна във войната.
- › На по-силни и оправни близки и познати разчитат главно жените, най-младите, софийците и гласоподавателите на БСП.
- › Позицията, че човек е напълно беззащитен в такава ситуация, споделят над две трети от пенсионерите, най-бедните и избирателите на БСП.
- › Както степента на тревожност, така и стратегиите при кризи не се влияят изобщо от това, дали хората имат деца или не.

Ако днес се провеждаше референдум „за“ или „против“ членство на България в НАТО, как щяхте да гласувате?

- › Подкрепата за членство в НАТО, при хипотетичен референдум, пада с 8 пункта за шест месеца. За първи път от 2004 година дяловете на поддръжниците и противниците на участието в алианса са практически изравнени.
- › Нарастват значително дяловете на хората, които не биха гласували в допитването, както и на тези, без ясна позиция.
- › Към момента настроенятията в подкрепа на Североатлантическия договор продължават отчетливо да доминират сред висшистите, хората до 30 години, столичаните, лицата със семеен доход над 5000 лева и избирателите на ДБ, ПП и ГЕРБ.

Към коя от следните две линии на поведение според вас трябва да се придържа България, като член на НАТО?

› Пасивната позиция като член на НАТО продължава да е доминираща, но губи 10 пункта подкрепа, основно за сметка на дела на затрудняващите се да преценят.

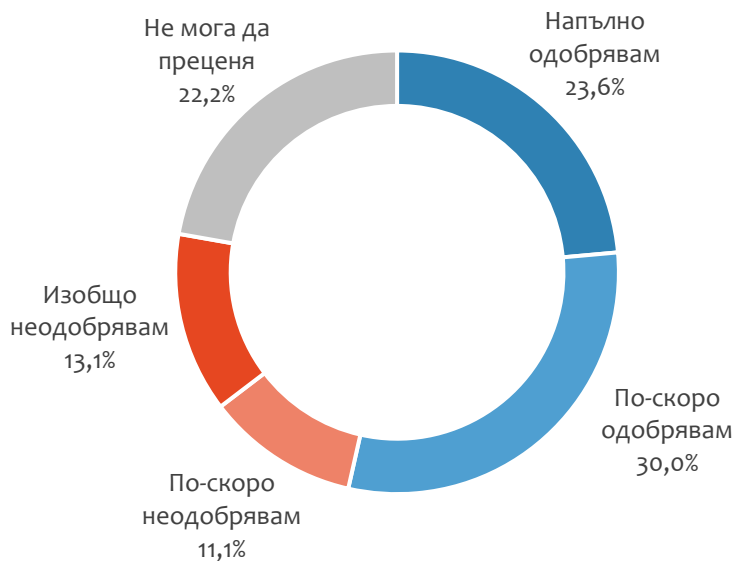
› Тази позиция е пряко следствие от страховете от войната, от ерозирането на подкрепата за алианса и от руската хибридна интервенция.

› Подкрепата за пълноправно и отговорно членство остава непроменена през последната половин година и се свежда до една четвърт от гражданите.

› Политиката на „снишаване“ се радва на споделяне главно сред мъжете, 30–40 годишните, жителите на областните градове и селата, домакинствата със средни доходи, избирателите на БСП, БВ и Възраждане.

В каква степен одобрявате или не отказва на президента Румен Радев да се включи в инициативата на деветте президенти от Централна и Източна Европа, които застанаха в обща декларация в подкрепа на Украйна и членството и в НАТО?

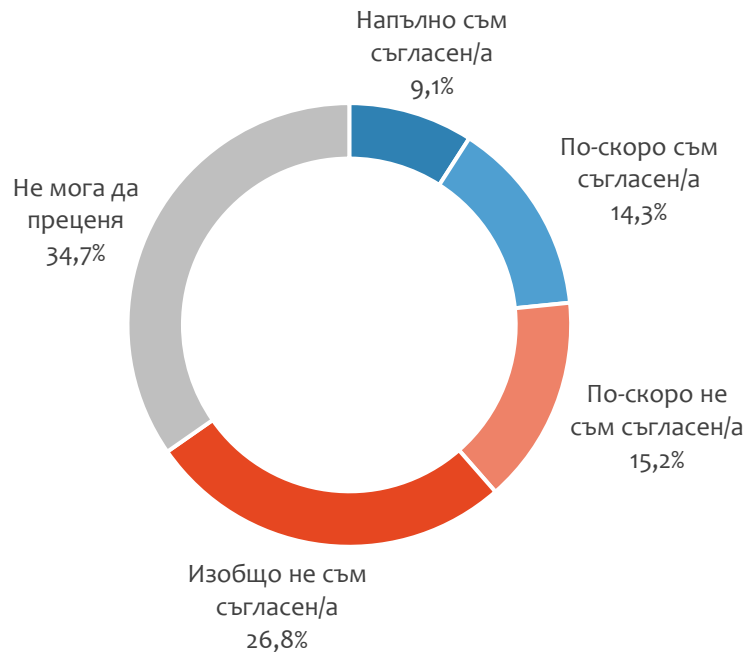

- › Отказът на държавния глава да се присъедини към инициативата на президентите от региона събира крайното или умереното одобрение на 54 на сто от българите.
- › Профилът на тази подкрепа е сходен с този на хората, заставащи зад идеята за неутралитет, както и на афишираните или по-завоалирани поддръжници на Русия.
- › Делът на напълно одобряващите линията на поведение на Радев доближава и надхвърля 40 на сто сред избирателите на БСП, Възраждане и симпатизантите на Русия.

Съгласни ли сте или не с твърдението, че обявената от Путин на 30 септември анексия на четири украински области – Луганска, Донецка, Запорожка и Херсонска област е легитимна и отговаря на желанието на местното население?

- › Анексирането на четирите украински области силно поляризира общественото мнение. Малко над 40 на сто намират акта за незаконен, а около една четвърт одобряват референдумите и произтичащите от тях стъпки на Русия.
- › Една трета от българите нямат информация или не могат да формират позиция по въпроса.
- › Най-голямо одобрение действията на Русия срещат сред мъжете, хората без деца, жителите на областните градове и избирателите на Възраждане и БСП.

Съгласни или несъгласни сте със следните твърдения?

› Въпреки че т.нар. „специална военна операция“ е твърде далеч от успеха през последните месеци, твърде висок остава делът на определящите Русия като глобална военна сила.

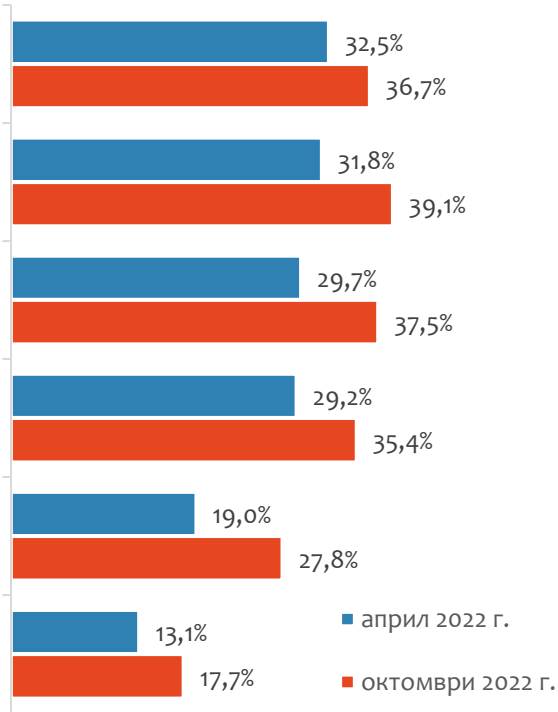
› Независимо от международните санкции и информацията за сериозни социално-икономически проблеми, с 5 пункта се увеличават българите, определящи Руската федерация като световна икономическа сила.

› С между 5 и 10 на сто нараства процентът на определящите Украйна като провокирала инвазията.

› Трайно висок е делът на смятащите НАТО за отговорен за конфликта.

Съгласни или несъгласни сте със следните твърдения?

Руското навлизане в Украйна е оправдано, защото Украйна систематично е потискала руското малцинство в страната

› Над една трета са съгласни с водещите тези на руската пропаганда, че Украйна е избивала цивилни, за да припише това на Русия, че страната е разработвала оръжия за масово унищожение, че елитът и управлението и са националистически и фашистки.

› По всички тези индикатори изследването регистрира ръст от между 5 и 10 пункта.

› Дори тезата от руската доктрина за сигурност, че страната е в правото си да използва ядрено оръжие, ако се смята за застрашена, се споделя от 5% повече българи, в сравнение с пролетта.

› „Продукцията“ на руската хибридна война разширява отчетливо влиянието си извън социалните и демографски групи, които афиширано симпатизират на режима на Путин.

Основни изводи:

- › Симпатиите към всяка от страните в конфликта, основно тези към Украйна, избледняват, за сметка на безразличието.
- › Навлязлата в деветия си месец война се превръща в събитийен фон, на който гражданите приоритизират други, основно социално-икономически проблеми.
- › Въпреки липсата на успехи на Русия на бойното поле, мнозинството от българите продължава да гледа на тази страна като на велика сила.
- › Спада подкрепата за членството в НАТО и при хипотетичен референдум, резултатът би бил приблизително равен. Само сред най-младите и заможните и сред избирателите на ПП, ДБ и ГЕРБ привържениците на членството са изразено мнозинство.
- › Страховете, свързани с войната, се засилват значително. Около и над две трети от българите се страхуват в една или друга степен от трета световна война и употреба на ядрено оръжие.
- › Информираността за действие при кризи, свързани с военни заплахи, е практически нулева. Само сред мъжете, висшистите, заможните и жителите на големите градове има по-значителен дял от хора, които знаят какво да правят при ядрена заплаха.
- › Двойно намалява делът на изразилите готовност да се запишат в армията, ако страната ни е заплашена. В подобна ситуация мнозинството планира да се опита да живее както досега, без да предприема нищо.

Основни изводи:

- › Ясно се оформят групите на хората, които разчитат на себе си в кризисна ситуация и тези, които се осланят на държавата или на близки и познати. Тук основните разделители са полът, възрастта, доходите и населеното място.
- › Тезите на руската хибридна интервенция се радват на широко споделяне, при това от страна на хора, които трудно могат да бъдат причислени към симпатизантите на Русия и Путин. Изглежда, че общественото мнение у нас започва да репродуцира опорните точки на Кремъл.
- › Налице е отчетливо разделение в обществото по отношение на войната в Украйна. Елитните групи в мнозинството си подкрепят потърпевшата страна, а маргиналните – агресора.
- › Ако на политическо ниво имаме изразено евроатлантическо мнозинство, това съвсем не е така на електорално. Избирателите на ПП, ДБ и повечето от ГЕРБ симпатизират на НАТО и Украйна, докато тези на БСП, Възраждане, ДПС и БВ, в по-голямата си част или застават зад Русия, или зад тезата за неутралитет.
- › Данните показват динамика и ясни тенденции в обществените нагласи. Ако ситуацията във вътрешен и международен план се запази и през следващите месеци, вероятно очертаните в изследването трендове ще задълбочат.